

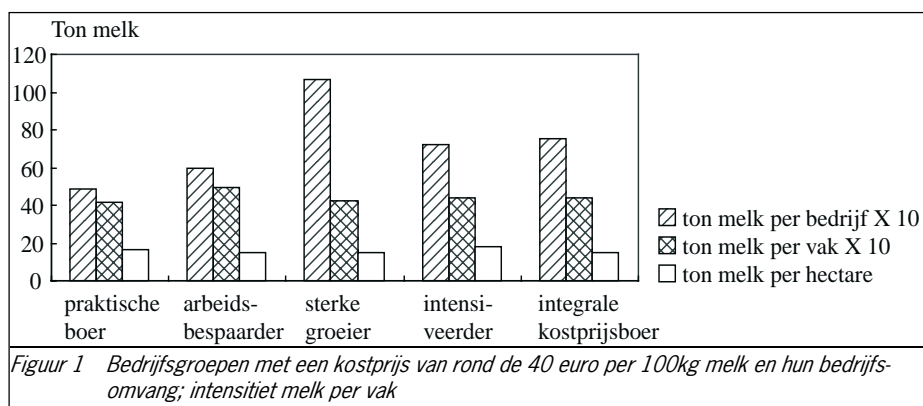
CONSEQUENTE KEUZE VOOR INTEGRALE STRATEGIE VAN KOSTENBESPARING

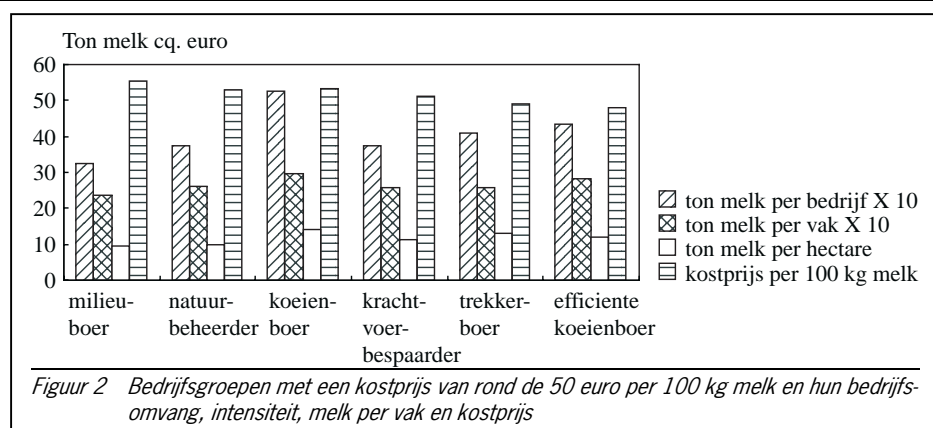
A. van den Ham

De kostprijs van melk bestaat voor een steeds belangrijker deel uit vaste kosten. Deze kosten stijgen nog steeds door, terwijl aan de jarenlange daling van de variabele kosten een eind is gekomen. Tussen bedrijven bestaan grote verschillen in de hoogte van de kostprijs. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door verschillen in de bedrijfsomvang en de intensiteit van de melkproductie, anderzijds spelen verschillen in management ook een belangrijke rol. Overigens wil een lage kostprijs niet per definitie zeggen dat de financiële situatie van een bedrijf ook goed is, want op veel van deze bedrijven is door de aankoop van melkquotum en grond de hoeveelheid vreemd vermogen (en daarmee ook de betalingsverplichtingen) sterk toegenomen. Dat kan voor die bedrijven een knelpunt worden, want tegelijkertijd is de ouderdom van de productiemiddelen toegenomen. Veel ondernemers staan de komende jaren voor flinke investeringen voor huisvesting en melkinstallaties.

Integrale strategie goed voor kostenbesparing

We hebben groepen bedrijven met een kostprijs van rond de 40 euro per 100 kg melk (figuur 1) en groepen bedrijven met een kostprijs van 50 à 60 euro per 100 kg melk (figuur 2) bij elkaar gezet (voor beschrijving van de groepen zie tekstkader). De figuren laten zien dat er belangrijke verschillen in bedrijfsomvang (melk per bedrijf) en intensiteit (melk per hectare) tussen de groepen bedrijven zijn. De hoeveelheden melk per bedrijf en per hectare zijn bij de groepen bedrijven met een lage kostprijs groter. Maar er is wel overlap. Bij zowel de bedrijven met een hoge als met een lage kostprijs zitten groepen ondernemers met 400 tot 600 ton melk per bedrijf. Binnen de lage kostprijsgroepen realiseren de 'Arbeidsbespaarder' en de 'Sterke groeier' beiden een kostprijs van 38 euro per 100 kg melk maar de 'Sterke Groeier' doet dat met bijna tweemaal zoveel melk per bedrijf. De verschillen zijn toe te schrijven aan verschillen in bedrijfsmanagement. De bedrijfsomvang is bij de 'Sterke Groeier' een sterk punt maar belangrijke onderdelen (dierkosten, arbeidskosten, werktuigkosten) zijn zwak ten opzichte van collega's.

Een ander groot verschil is de arbeidsproductiviteit in tonnen melk per volledige arbeidskracht (vak). Ondernemers met een lage kostprijs realiseren gemiddeld als groep al snel 400 ton melk per vak terwijl ondernemers met een hoge kostprijs onder de 300 ton melk per vak blijven. Het aantal tonnen melk per vak is voor een lage kostprijs zeker zo belangrijk als een grote bedrijfsomvang. Een belangrijk verschil tussen ondernemers met een lage kostprijs en ondernemers met een hoge kostprijs is dat een aantal ondernemers uit de eerste groep kiezen voor een consequente, integrale strategie met kostenbesparing als centraal punt. Dit kostenbewustzijn is door het hele bedrijf terug te vinden, ook in de besparingen op arbeidskosten. Het is als het ware een tweede natuur. Ondernemers met een hoge kostprijs zijn op bepaalde punten erg sterk maar deze punten staan zo centraal dat ze onvoldoende in het geheel van de bedrijfsvoering zijn geïntegreerd. De milieuresultaten, de resultaten op natuurgebied of de opbrengsten per koe zijn bijvoorbeeld hoog maar doordat het zich richten op deze resultaten te veel op zichzelf staat, gaat een deel van deze opbrengsten aan extra kosten weer verloren.

In een vervolgartikel gaan we in op de wijze waarop ondernemers hun situatie kunnen verbeteren.

Omschrijvingen

De *Praktische boer* stelt arbeidsbesparing centraal, kiest consequent voor loonwerk en past de andere onderdelen goed in. De *Arbeidsbespaarder* heeft veel aandacht voor kostenbesparing, óók op arbeid. *Sterke groeiers* leggen de nadruk op vergroting van de bedrijfsomvang en kiezen consequent voor eigen mechanisatie. De *Intensiverder* zet eveneens in op kostenbesparing en legt daarbij de nadruk op hoge producties per koe en per hectare. *Integrale kostprijsboeren* leggen minder de nadruk op bepaalde onderdelen, maar letten wel sterk op kostenbesparing.

De *Milieuboer* zet in op lage mineralenoverschotten, de *Natuurbeheerder* richt zich op hoge vergoedingen voor natuurbeheer, de *Koeienboer* en de *Efficiënte koeienboer* gaan voor goede resultaten per melkkoe, de *Trekkerboer* beschikt over veel pk's en de *Krachtvoerbespaarder* vindt weinig krachtvoer per 100 kg melk belangrijk.

Meer informatie:

Rapport 2.03.22 *Naar kostprijsbeheersing in de melkveehouderij*